

© Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Установа адукацыі «Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў»

УВАГА! Фатаграфаванне, капіраванне і распаўсюджванне тэставага матэрыялу цягне за сабой адміністрацыйную адказнасць.

ДРТ–2019 г.

Гісторыя Беларусі

Варыянт змяшчае 50 заданняў і складаецца з часткі А (38 заданняў) і часткі В (12 заданняў). На выкананне ўсіх заданняў адводзіцца 90 мінут. Заданні рэкамендуецца выконваць па парадку. Калі якое-небудзь з іх выкліча ў Вас цяжкасць, перайдзіце да наступнага. Пасля выканання ўсіх заданняў вярніцеся да прапушчаных. Будзьце ўважлівыя! Жадаем поспеху!

Частка А

У кожным заданні часткі А толькі адзін з прапанаваных адказаў з'яўляецца правільным. У бланку адказаў пад нумарам задання пастаўце метку (×) у клетачцы, якая адпавядае нумару выбранага Вамі адказу.

A1. Галоўным горадам дрыгавічоў быў:

1) Полацк;	3) Кіеў;
2) Тураў;	4) Мінск.

A2. Асноўнай формай земляробства ў славян у VI–IX стст. было:

- 1) чатырохполле;
- 2) матыжнае;
- 3) падсечна-агнявое;
- 4) ворыўнае.

A3. Князь, пры якім Віцебск і Усвяты ўвайшлі ў склад Полацкага княства, – гэта:

1) Рагвалод;	3) Брачыслаў;
2) Ізяслаў;	4) Усяслаў.

A4. Вызначце правільнае сцверджанне:

- 1) хрысціянства на беларускіх землях у X–XIII стст. цалкам выцесніла язычніцтва;
- 2) пасля прыняцця хрысціянства на беларускіх землях доўгі час працягвала існаваць дваяверства;
- 3) першыя хрысціянскія епархіі на беларускіх землях з'явіліся ў XII ст.;
- 4) агульным для хрысціянства і язычніцтва на беларускіх землях было будаўніцтва храмаў.

A5. Да перадумоў утварэння Вялікага Княства Літоўскага (ВКЛ) адносяцца:

а) эканамічнае ўзвышэнне ўсходнеславянскіх гарадоў у Панямонні	1) а, б
б) узмацненне ўплыву Візантыі на землях усходніх славян	2) б, г
в) рост ваеннай актыўнасці Літвы	3) а, в
г) пагроза з боку Маскоўскага княства	4) в, г

A6. Супярэчнасці ў палітычным жыцці ВКЛ у 1432–1439 гг. былі выкліканы:

- 1) барацьбой буйных груповак феодалаў за ўладу ў ВКЛ;
- 2) знешняй пагрозай з боку крыжакоў;
- 3) умацаваннем абараназольнасці ВКЛ і Польшчы;
- 4) неабходнасцю прававога рэгулявання феадальных адносін.

A7. Для грамадска-палітычнага жыцця ВКЛ у гады княжання вялікага князя Аляксандра (1492–1506) была(-о) характэрна:

- 1) неабмежаваная ўлада манарха;
- 2) абмежаванне ўлады князя Радай;
- 3) права шляхты ўтвараць палітычныя саюзы;
- 4) афармленне саслоўя «народ шляхецкі».

A8. Перыяду кіравання Вітаўта ў ВКЛ прысвечана(-ы):

- 1) праца «Пра норавы татар, літвінаў і маскавітаў»;
- 2) паэма ў вершах «Песня пра зубра»;
- 3) «Малая падарожная кніжыца»;
- 4) III Статут ВКЛ.

A9. Магдэбургскае права ў XVI–XVII стст. у ВКЛ садзейнічала:

- 1) значнаму павелічэнню прыбыткаў феадалаў;
- 2) з'яўленню мануфактур;
- 3) развіццю рамяства і гандлю;
- 4) правядзенню аграрнай рэформы «Устава на валокі».

A10. Жыгімонт III Ваза выкарыстаў «Смуту», якая ахапіла Расійскую дзяржаву, для таго, каб:

- 1) атрымаць выхад да Балтыйскага мора;
- 2) вярнуць Смаленск, Чарнігаў і ноўгарад-северскія землі;
- 3) падтрымаць апалчэнне пад кіраўніцтвам К. Мініна і Д. Пажарскага;
- 4) падтрымаць народныя выступленні супраць феадальных парадкаў.

A11. Ордэн езуітаў у гады Контррэфармацыі на беларускіх землях:

- 1) ствараў гелівецкія абшчыны;
- 2) ствараў калегіумы;
- 3) падтрымліваў праваслаўныя школы і друкарні;
- 4) адмовіўся ад місіянерска-прапагандыскай дзейнасці.

A12. Прычынай сацыяльнай барацьбы сялян у першай палове XVIII ст. з'яўлялася(-ўся):

- 1) павелічэнне павіннасцей;
- 2) перавод усіх сялян на чынш;
- 3) развіццё гандлю;
- 4) рост колькасці мануфактур.

A13. Чатырохгадовы сойм у Рэчы Паспалітай прыняў рашэнне аб:

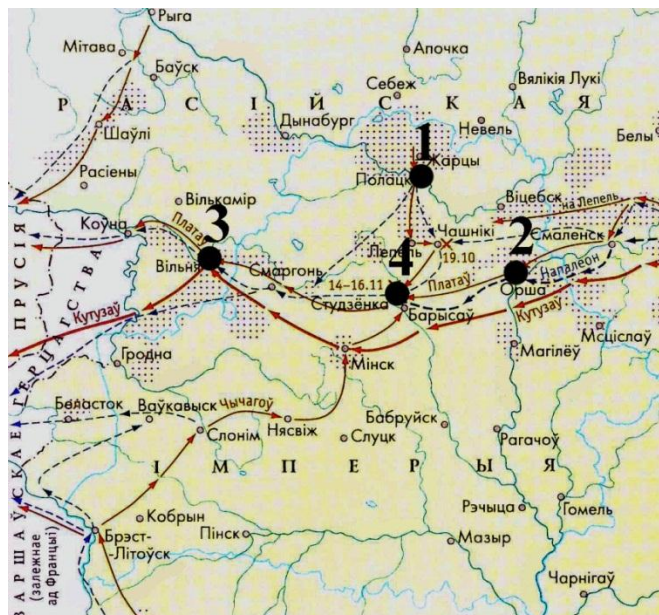
- 1) заключэнні саюза з Расіяй;
- 2) пашырэнні правоў мяшчан;
- 3) стварэнні Барскай канфедэрацыі;
- 4) другім падзеле Рэчы Паспалітай.

A14. Для музычнага мастацтва на беларускіх землях у другой палове XVI – XVII ст. быў (было) характэрны(-а):

- 1) уплыў ідэй рамантызму;
- 2) развіццё толькі традыцыйных музычных напрамкаў;
- 3) распаўсюджванне шматгалосых спеваў;
- 4) выкарыстанне музыкі толькі ў час службы ў храме.

A15. Месца пераправы напалеонаўскіх войск цераз раку Бярэзіну ў час адступлення ў перыяд вайны 1812 г. абазначана на карце лічбай:

- 1) 1;
- 2) 2;
- 3) 3;
- 4) 4.

A16. Першыя фабрыкі на тэрыторыі Беларусі былі пабудаваны ў:

1) канцы XVIII ст.;	3) другой палове XIX ст.;
2) першай палове XIX ст.;	4) пачатку XX ст.

A17. Адным са стваральнікаў і кіраўнікоў Беларускай сацыялістычнай грамады (БСГ) з'яўляўся(-лася):

1) Мікалай Судзілоўскі;	3) Алаіза Пашкевіч;
2) Кацярына Брэшка-Брэшкоўская;	4) Ігнат Грынявіцкі.

A18. Вызначце правільнае сцверджанне:

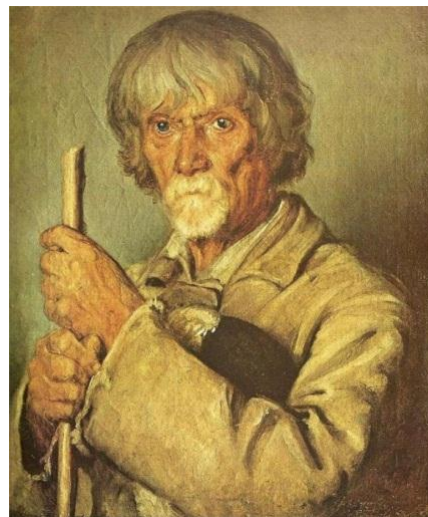
- 1) для развіцця прамысловасці на беларускіх землях у другой палове XIX ст. характэрна яе прывязанасць да сельскай мясцовасці;
- 2) пераход да машынай вытворчасці на тэрыторыі Беларусі адбыўся ў канцы XVIII ст.;
- 3) буржуазія як клас на беларускіх землях пачала фарміравацца ў пачатку XX ст.;
- 4) асаблівасцю развіцця прамысловасці на тэрыторыі Беларусі пасля адмены прыгоннага права з'яўлялася выкарыстанне прымусовай працы.

A19. Дэпутаты ад заходніх губерняў у I Дзяржаўнай думе па нацыянальным пытанні выступалі за:

- 1) аднаўленне Рэчы Паспалітай у межах 1772 г.;
- 2) аўтаномію Беларускага краю;
- 3) стварэнне незалежнай беларускай дзяржавы;
- 4) самавызначэнне Беларусі ў складзе РСФСР.

A20. Аўтарам прадстаўленай карціны з'яўляецца:

- 1) Ю. Пэн;
- 2) М. Шагал;
- 3) І. Рэпін;
- 4) Н. Сілівановіч.

A21. Германская акупацыйная палітыка на беларускіх землях у гады Першай сусветнай вайны прадугледжвала:

а) стварэнне незалежнай беларускай дзяржавы	1) а, б
б) правядзенне рэквізіцый	2) б, в
в) каланізацыю і германізацыю тэрыторыі Беларусі	3) в, г
г) дапамогу бежанцам	4) а, в

A22. Заканадаўчым органам савецкай улады на беларускіх землях у лістападзе 1917 г. з'яўляўся:

- 1) Савет Народных Камісараў (СНК) Заходняй вобласці і фронту;
- 2) Паўночна-Заходні абласны камітэт РСДРП;
- 3) Абласны выканаўчы камітэт Саветаў рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў Заходняй вобласці і фронту (Аблвыканкамзах);
- 4) Ваенна-рэвалюцыйны камітэт Заходняга фронту.

A23. Вызначце паслядоўнасць падзей:

А) заключэнне Рызскага мірнага дагавора	1) ВГАБ
Б) другое абвясчэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі (ССРБ)	2) ГАВБ
В) другое ўзбуйненне тэрыторыі БССР	3) АГБВ
Г) заключэнне Брэсцкага мірнага дагавора	4) ГБАВ

A24. Устаноўце адпаведнасць. Выберыце правільны адказ.

А) старшыня таварыства «Прэч непісьменнасць» у БССР	1) А. Чыжэўскі
Б) першы рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта	2) М. Крошнер
В) біяфізік, адзін з заснавальнікаў геліябіялогіі	3) У. Пічэта
Г) стваральнік першага нацыянальнага балета «Салавей»	4) А. Чарвякоў

- 1) А4Б3В1Г2;   2) А1Б2В3Г4;   3) А3Б4В2Г1;   4) А2Б1В4Г3.

A25. Першае ўзбуйненне тэрыторыі БССР адбылося ў:

- 1) 1922 г.;
- 2) 1924 г.;
- 3) 1926 г.;
- 4) 1939 г.

A26. Адным з вынікаў правядзення індустрыялізацыі ў БССР з'явілася:

- 1) стварэнне новых галін прамысловасці;
- 2) пераважнае развіццё аграрнага сектара рэспублікі;
- 3) развіццё пераважна сферы паслуг;
- 4) зніжэнне тэмпаў эканамічнага развіцця рэспублікі.

A27. Члены культурна-асветніцкай арганізацыі Таварыства беларускай школы (ТБШ) у Заходняй Беларусі ў 1920–1930-я гг.:

- 1) праводзілі палітыку абмежавання выкарыстання беларускай мовы;
- 2) ліквідавалі непісьменнасць дарослага насельніцтва;
- 3) выступалі за школу на роднай мове;
- 4) агітавалі за правядзенне суцэльнай калектывізацыі.

A28. Вялікая Айчынная вайна пачалася:

- 1) 19 ліпеня (1 жніўня) 1914 г.;
- 2) 1 верасня 1939 г.;
- 3) 22 чэрвеня 1941 г.;
- 4) 3 ліпеня 1944 г.

A29. Для палітыкі гітлераўскіх улад у гады Вялікай Айчыннай вайны на акупіраванай тэрыторыі была(-о) характэрна:

- 1) харчовая дапамога насельніцтву;
- 2) стварэнне сеткі канцэнтрацыйных лагераў;
- 3) імкненне да захавання дзяржаўнай цэласнасці беларускіх зямель;
- 4) забарона беларускай мовы.

A30. Грамадска-палітычнае жыццё БССР у другой палове 1940-х – першай палове 1950-х гг. характарызаваўся:

- 1) правядзеннем альтэрнатыўных выбараў;
- 2) пачаткам фарміравання шматпартыйнасці;
- 3) існаваннем аднапартыйнай сістэмы;
- 4) кантролем насельніцтва за дзейнасцю камуністычнай партыі.

A31. Эканамічнае развіццё БССР у другой палове 1940-х – першай палове 1950-х гг. характарызаваўся:

- 1) стымуляваннем развіцця прыватнай уласнасці;
- 2) прыярытэтным развіццём цяжкай прамысловасці;
- 3) прыярытэтным развіццём лёгкай прамысловасці;
- 4) укараненнем рыначных механізмаў.

A32. Вызначце характэрныя рысы грамадска-палітычнага жыцця БССР у другой палове 1950-х – першай палове 1960-х гг.:

а) змякчэнне палітычнага рэжыму	1) а, в
б) з'яўленне новых палітычных партый	2) а, г
в) правядзенне рэферэндумаў па важнейшых пытаннях жыцця дзяржавы	3) б, в
г) пашырэнне ролі Саветаў дэпутатаў працоўных	4) в, г

A33. Эканамічнае развіццё БССР у другой палове 1960-х – першай палове 1980-х гг. характарызаваўся:

- 1) прыцягненнем замежных інвестыцый;
- 2) пераходам прадпрыемстваў на гаспадарчы разлік;
- 3) пачаткам прыватызацыі прадпрыемстваў;
- 4) пераходам да інтэнсіўнага шляху развіцця.

A34. Цыкл карцін «Чорная быль», які адлюстроўвае чарнобыльскую трагедыю, быў створаны:

- 1) Л. Шчамялёвым;
- 2) М. Данцыгам;
- 3) М. Савіцкім;
- 4) Ф. Янушкевічам.

A35. Вызначце падзею, якая адбылася апошняй з пералічаных:

- 1) прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь;
- 2) прыняцце Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце БССР;
- 3) прыняцце новай дзяржаўнай сімволікі Рэспублікі Беларусь (сучасных герба і сцяга);
- 4) стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

A36. Адным з прыярытэтаў эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь з'яўляецца:

- 1) пераважнае развіццё лёгкай прамысловасці;
- 2) павышэнне эфектыўнасці аграпрамысловага комплексу;
- 3) адмова ад замежных капіталаўкладанняў;
- 4) выкарыстанне толькі камандна-адміністрацыйных метадаў кіравання.

A37. Вызначце правільнае сцверджанне:

- 1) пасада Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь была ўведзена па выніках рэспубліканскага рэферэндуму 14 мая 1995 г.;
- 2) на рэспубліканскім рэферэндуме 24 лістапада 1996 г. была прынята новая рэдакцыя Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь са змяненнямі і дапаўненнямі;
- 3) адным з пытанняў, вынесеных на рэспубліканскі рэферэндум 24 лістапада 1996 г., было пытанне аб тэрмінах паўнамоцтваў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;
- 4) на рэспубліканскім рэферэндуме 17 кастрычніка 2004 г. адным з пытанняў было пытанне аб наданні рускай мове статусу, роўнага з беларускай.

A38. Па рашэнні ЮНЕСКА ў Спіс сусветнай культурнай спадчыны ўнесены:

- 1) Навагрудскі замак;
- 2) Лідскі замак;
- 3) Гальшанскі замак;
- 4) Мірскі замак.

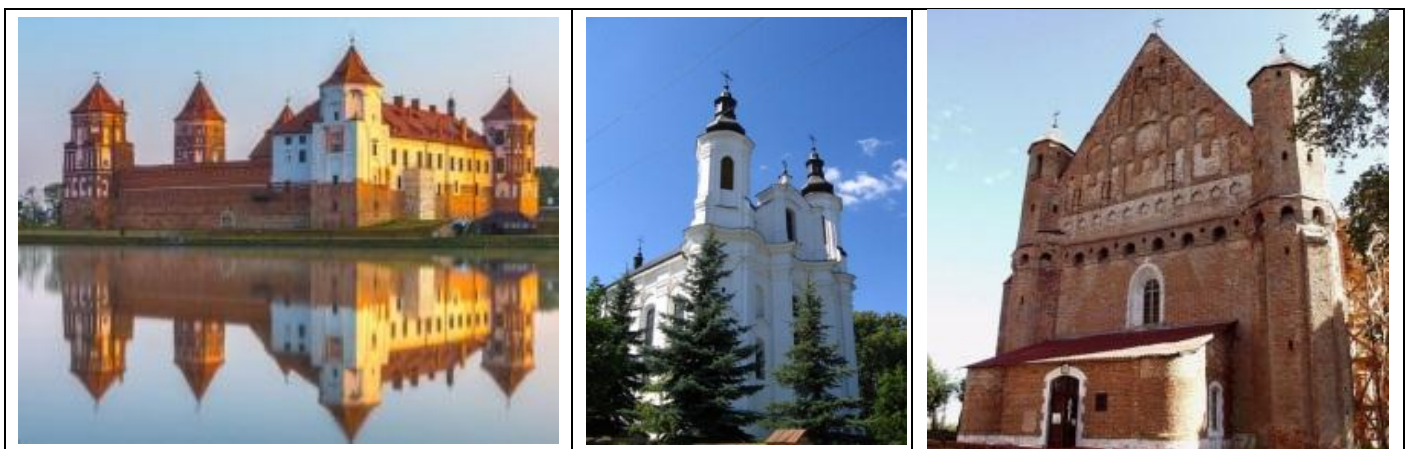
Частка В

Адказы, атрыманыя пры выкананні заданняў часткі В, запішыце ў бланку адказаў. Кожную літару, лічбу пішыце ў асобнай клетачцы (пачынаючы з першай) па ўзорах, указаных у бланку. Адказ у выглядзе слова, некалькіх слоў пішыце без прабелаў, злучка або іншых раздзяляльных знакаў.

V1. Устанавіце паслядоўнасць падзей. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар. Напрыклад: АВГБ.

- А) З'яўленне земляробства на тэрыторыі Беларусі;
- Б) пачатак выкарыстання жалезных прылад працы на тэрыторыі Беларусі;
- В) з'яўленне стаянкі першабытных людзей каля вёскі Юравічы;
- Г) пачатак вырабу глінянага посуду на тэрыторыі Беларусі.

V2. Устанавіце адпаведнасць паміж выявамі архітэктурных помнікаў на землях ВКЛ у XIV–XVIII стст. (сучасны від) і іх назвамі. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар верхняга радка. Памятайце, што некаторыя даныя ніжняга радка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад: А2Б1В3.

А	Б	В
1) царква ў вёсцы Сынкавічы 2) Мірскі замак	3) Слоні́мскі Андрэ́ўскі касцёл 4) былы кальвіні́сцкі збор у Заслаўі	

В3. Звод законаў, выдадзены ў ВКЛ вялікім князем Казімірам IV і адобраны соймам у 1468 г., – гэта _____.

Адказ запішыце словам у той форме, у якой яно павінна быць выкарыстана ў сказе.

В4. Вызначце тры гістарычныя падзеі, якія адбыліся ў другой палове XVI ст. Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад: 123.

- 1) Казацка-сялянская вайна;
- 2) прыняцце III Статута ВКЛ;
- 3) заключэнне Гарадзельскай уніі;
- 4) стварэнне Галоўнага Трыбунала ВКЛ;
- 5) Лівонская вайна;
- 6) мяцеж М. Глінскага.

В5. Устанавіце паслядоўнасць падзей. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар. Напрыклад: ГБА.

- А) Заключэнне Берасцейскай (Брэсцкай) царкоўнай уніі;
- Б) першы падзел Рэчы Паспалітай;
- В) Дэулінскае (Дэвулінскае) перамер'е;
- Г) прыняцце I Статута ВКЛ.

В6. Устанавіце адпаведнасць. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад: А5Б3В1Г4.

А) «Падарожжа па Палессі і беларускім краі»	1) П. Шэйн
Б) «Матэрыялы для вывучэння побыту і мовы рускага насельніцтва Паўночна-Заходняга краю»	2) І. Насовіч
В) «Слоўнік беларускай мовы»	3) П. Шпілеўскі
Г) «Беларусы»	4) Е. Раманаў
	5) Я. Карскі

В7. Беларуская сацыялістычная грамада (БСГ) канчаткова аформілася ў _____ годзе.

Адказ запішыце лічбамі. Напрыклад: 1877.

В8. Устанавіце адпаведнасць. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад: А2Б3В1Г4.

А) працэс стварэння буйной машынай вытворчасці ў прамысловасці і іншых галінах народнай гаспадаркі	1) нацыяналізацыя
Б) гвалтоўнае ўмяшанне адной або некалькіх дзяржаў ва ўнутраныя справы другой дзяржавы	2) інтэрвенцыя
В) аб'яднанне індыўідуальных гаспадарак сялян у буйныя калектыўныя гаспадаркі	3) акупацыя
Г) пераход зямлі, прадпрыемстваў, іншых сродкаў вытворчасці з прыватнай уласнасці ў дзяржаўную	4) калектывізацыя
	5) індустрыялізацыя

В9. Вызначце тры характэрныя рысы новай эканамічнай палітыкі ў БССР. Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад: 123.

- 1) Пераважнае развіццё цяжкай прамысловасці;
- 2) значны рост колькасці хутароў;
- 3) захаванне ўсеагульнай працоўнай павіннасці;
- 4) нацыяналізацыя ўсіх сродкаў вытворчасці;
- 5) дазвол сялянам выкарыстоўваць наёмную рабочую сілу;
- 6) дазвол свабодна выбіраць форму землекарыстання.

В10. Устаноўце паслядоўнасць падзей. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар. Напрыклад: ГВАБ.

- А) Вызваленне горада Камарын ад гітлераўскіх войск;
- Б) нападзенне Германіі на СССР;
- В) пачатак трэцяга этапу «рэйкавай вайны»;
- Г) першае выкарыстанне рэактыўных устаноў «кацюш».

В11. Вызначце тры характэрныя рысы сацыяльна-эканамічнага развіцця БССР у другой палове 1960-х – першай палове 1980-х гг. Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад: 123.

- 1) Увядзенне прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці;
- 2) выпуск пераважна тавараў народнага спажывання;
- 3) разгортванне навукова-тэхнічнай рэвалюцыі;
- 4) пераважнае развіццё цяжкай прамысловасці;
- 5) перавага сферы паслуг;
- 6) экстрэнсіўны шлях развіцця эканомікі.

В12. Устаноўце адпаведнасць. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Напрыклад: А2Б3В1Г4.

А) міжнародны музычны фестываль «Славянскі базар»	1) Магілёў
Б) міжнародны фестываль духоўнай (хрысціянскай) музыкі «Магутны Божа»	2) Баранавічы
В) фестываль духавой музыкі «Беларускія фанфары»	3) Паставы
Г) фестываль «Звіняць цымбалы і гармонік»	4) Віцебск